

Dossier

De mooiste namencombinaties in het Nederlandse taalgebied

PIET CRETEN

In het Nederlandse taalgebied lopen er nogal wat figuren rond die gezegend zijn met een combinatie van voor- en achternaam die deuren opent of misschien meteen weer sluit. Sommige mensen hebben geen flauwe pseudoniemen nodig als ze in de spotlights komen te staan, want ze hebben een naam als een klok. De voetballer Stijn Stijnen, de schaatser Rintje Ritsma of de politicus Steve Stevaert (al heet die eigenlijk Robert) hadden het in elke sector van het openbare leven kunnen maken. Anderen zijn dan weer meteen het voorwerp van spot, al zodra ze het levenslicht zien. Over taal ging de voorbije maanden op zoek naar de mooiste, leukste en grappigste combinaties van voor- en achternamen in het Nederlandse taalgebied en kreeg honderden reacties binnen. De leukste of opmerkelijkste daarvan presenteren we in deze minireeks. De inzendingen vielen grotendeels in twee grote categorieën in te delen: de 'mooie' namencombinaties en de 'grappige'. In dit artikel presenteren we de namen die door onze lezers gewoon erg mooi gevonden worden. In een volgende bijdrage komen de grappige combinaties aan bod.

Gewoon 'mooi'

M'ooi' is natuurlijk subjectief. De ene persoon vindt zijn naam verschrikkelijk; de andere is net jaloers op een in zijn ogen poëtische opeenvolging van klanken. Bij het selecteren van de winnende inzendingen hielden we dan ook waar mogelijk rekening met de motivatie die men voor de schoonheid van een naam gaf. In heel wat gevallen lag die motivatie natuurlijk voor de hand.

Alliteraties

Veel mensen blijken allitererende voor- en achternamen bijzonder te kunnen smaken. Bij een alliteratie zijn de beginmedeklinkers van twee of meer bekleemde lettergrepen (in dit geval van voor- en achternaam) gelijk. Veel motivatie om allitererende namen in te zenden valt er natuurlijk niet te geven, behalve dat veel lezers ze gewoon mooi vinden klinken. De volgende mensen mogen zichzelf als smaakvolle wandelende alliteraties beschouwen: Pieter Punter, Harold Hollander, Tim Thijssen, Steven Sterk, Matthea Mesch, Bart Bos, Basiel van Bemmelen en Rudi Rampelberg. Ook (bijna-) herhalingen als Servaas Servaas, Wilhelmus Wilhelmus, Frank Franken en Tjakko Tjakkes vinden veel mensen wel leuk. Naast deze nobele onbekenden werden ook enkele bekendere mensen genomineerd: Nele Nivelde (oud-medewerker van *Over taal*), Riemer Reinsma en Rob Rentenaar (grappig genoeg auteurs van een artikel over naamkunde in het taalblad *Onze*

Taal), de Belgische artiest David Davidse (zoon van nonkel Bob), avonturier Dixie Dansercoer, Béla Bartók (de, weliswaar Hongaarse, componist), Kees Kist (de Nederlandse voetballer uit de jaren 80) en Brigitte Bardot (de Franse filmster).

Het lijstje is wellicht vrij gemakkelijk meteen met honderden namen aan te vullen. We beperken ons tot de in onze ogen mooiste alliteratie: in Utrecht loopt (of zweeft) Riens Ranzes Ritskes rond, een zenfilosoof, -leraar en auteur van boeken over het zen-boeddhisme. Een naam die nog 'zenner' is, hadden zijn ouders wellicht niet kunnen kiezen.

Klankenspel

Een tweede categorie namen die mooi bevonden wordt, zijn de combinaties van voor- en achternamen met een bepaald klankenspel. In dergelijke gevallen bewandelden de ouders van de dragers van die namen een gevaarlijk pad op de grens tussen mooi of origineel en potsierlijk. Zo vinden wij Koen Kapoen en Alena Aga best nog aardig bekken, maar als je het gevoel krijgt dat er taalspelletjes gespeeld worden, wordt het wat linker. Wat dacht u bijvoorbeeld van herhalingen als Roelof Lof of Debbie de Bie en van de dwarsfluitiste en jonge componiste met de palindroomnaam Irene Eneri (al heeft die niet in Nederlandstalig gebied geleefd)? Nog een mooie is de onlangs overleden dominee Ernst Stern. Het anagram was naar eigen zeggen een grapje van zijn ouders.

Soms wordt het klankenspel gecombineerd met een (niet al te subtiele) verwijzing naar bekende figuren. Een mooi voorbeeld daarvan is Janneke Jippes. Zoals de inzender het zelf formuleert: 'Het allitereert natuurlijk lekker, maar de verwijzing naar Jip en Janneke is wel erg opvallend'.

Sprekende namen

Sommige namen zijn gewoon veelzeggend of ze stralen een zeker cachet uit. Zo zijn er mevrouw Fleur Zonneveld, die samen met haar man Erik Spruit 'Kwekerij de Kleine plantage' zou uitbaten

en mevrouw Marianne Verliefd, die hopelijk haar achternaam heeft kunnen verzilveren. Een andere prachtige naam vonden wij die van de Gentenaar Boudewijn Boerjan-van Vlaenderen.

De winnaars

Hoe mooi sommige van de bovenstaande namen ook klinken, de namen van onze winnaars hadden net dat tikkeltje meer om er bovenuit te steken. We selecteerden er drie. De eerste winnaar haalde het vooral dankzij de prachtige motivatie. Zij nomineerde haar schoonmoeder Rita Romanus. Hierbij citeren we uit haar mail:

Toevallig botste ik op jullie site en las ik de prijsvraag in verband met de mooist klinkende naam in het Nederlandse taalgebied. Ik weet niet goed of ik ook mag meedingen naar de prijs met een andere mooi klinkende naam dan de mijne. Want mijn eigen naam is niet echt een geschikte kandidaat: Tineke Van Impe. Maar ik ben wel jaloers op de naam van mijn schoonmoeder, namelijk Rita Romanus. Ik denk niet dat veel vrouwen jaloers zijn op een aspect van hun schoonmoeder, maar in mijn geval is dat wel zo. Rita Romanus, een naam die klinkt als een klok. De welluidende allitererende -r (denk maar aan precedents als Raf en Ronny, de Rechtvaardige Rechters, of de Suske en Wiske-albums 'de razende race' of 'de Rosse Reus') spreekt boekdelen. Zelfs in het Nederlands blijft de alliteratie overeind: Romeinse Rita! Maar in mijn geval is er meer, veel meer. Niet alleen de alliteratie, maar ook de inhoud speelt een rol. Rita Romanus: Romanus, een zelfbewuste inwoner van de stad Rome, wereldstad, metropool, hét cultureel en administratief centrum van de antieke oudheid. Ik, als lerares Latijn en Grieks in het secundair onderwijs, kan alleen maar dromen van zo een sterke achternaam. 'Wie hebben jullie voor Latijn?' 'Mevr. Romanus.' Geweldig toch. Daarenboven past de naam (slechts 5 lettergrepen) bij de aard en de taal van de Romeinen: 5 lettergrepen, kort, krachtig, veelzeggend en bondig. Wat moet een mens nog meer hebben?

Onze tweede winnaar nomineerde zichzelf. Ze stelde zichzelf als volgt voor:

Mijn naam is Annékéke van Kekem. Wat moet ik daar nou nog voor motivatie over schrijven? Het is in ieder geval een goede binnenkomer op een feestje en dergelijke. En nee, mijn ouders stotterden niet. Het is ook niet Fries. Mijn beide ouders komen uit Rotterdam en hebben gewoon een creatieve combinatie verzonnen. Behalve dat je het honderd keer voor iedereen moet herhalen ben ik wel blij met m'n naam.

Als derde en laatste winnende inzending kozen we voor Inge Ringeling, alleen al omdat de voornaam van mevrouw twee keer in haar achternaam herhaald wordt. Veel motivatie hoefde deze inzender ons dan ook niet te geven.

Extra's

Tot slot van dit eerste deel willen we u enkele leuke anekdotes en eigenaardige toevalligheden niet onthouden. Hoewel deze inzendingen niet meteen in aanmerking kwamen om geselecteerd te worden zijn ze best wel interessant, aangezien ze laten zien hoe het onderbewuste of gewoon vreemde hersenspinsels bij naamgeving de kop opsteken.

Sommige mensen lijken het leuk te vinden hun kinderen bij elkaar passende voornamen te geven. Zo zou er een koppel bestaan met drie kinderen: Elke, Dag en Anders. Minder bewust misschien hebben de ouders van Lotte, Senne en Daan hun kinderen een passende naam gegeven. De initialen van de voornamen vormen samen de drug LSD. Op zich is dat natuurlijk niet zo bijzonder, zult u zeggen, maar het feit dat het vierde kind Wiet heet, doet toch vermoeden dat de ouders in de jaren 60 misschien wel in andere sferen verkeerden.

Ook een leuke toevalligheid is dat de initialen van Ivo Van Ostaeyen opnieuw zijn voornaam vormen en vader Jan Janssens noemde zijn drie kinderen wellicht niet helemaal toevallig Johan, Annelies en Nico.

Veel inzendingen beschreven hoe de liefde soms voor leuke trouwuitnodigingen kan zorgen. Zo zou er in Hasselt een koppel

wonen dat Meugens-Neuken op de deurbel heeft hangen. Met een stijgende intonatie en een Hasseltse uitspraak betekent dat: 'Mag ik eens neuken?'. Verder in de categorie 'vettige koppels', het Oostendse schipperspaar Deckmijn-Blootgat. In Balegem zou dan weer op een muur reclame gemaakt worden met de geschilderde woorden: 'A. FELIERS-LUST VEEVOEDERS'. Eveneens leuke combinaties vormen de heren en vrouwen Bart en Suzy Klaps-Thoelen uit Hasselt en het bakkersduo Vrolix-Paesen uit Peer. In Tienen zou lang geleden een kledingzaak bestaan hebben die de naam droeg van het koppel Billen-Uyttebroeck.

Ook leuk is het verhaal van Aline Lopez-Hartman, geboren in België uit een Spaanse vader en een Belgische moeder. Even doorlezen kan verhelderen waarom we die combinatie vermelden.

Hoewel we eigenlijk niet gevraagd hadden naar combinaties van achternamen bleven de inzendingen op dit gebied binnenstromen. We sommen de leukste even in sneltreintempo op. Wat dacht u van de koppels: De Blicck-Paelink, Poupaert-De Vogelaere, Engelen Jozef en Vleugels Maria, Wittebrood-Blancpain, De Graef-Van Vlaanderen, De Leeuw-Van Vlaenderen, Stijfhals-Kiekens, Bloemen-Vaes, De Wilde-Blomme, De Roo-De Ridder en ten slotte het koppel dat in deze tijden misschien wel gedoemd is te scheiden: De Vlaeminck-De Waele. In hoeverre deze koppels nog leven of ooit geleeft hebben viel nauwelijks na te gaan. Het is dan ook niet zeker of we deze namen niet tot het rijk der urban legends moeten rekenen.

Tot slot nog een grappige speling van het lot die we u niet willen onthouden: bij uitgeverij Lemniscaat is een boek verschenen met als titel 'Zwemmen als therapie' geschreven door ene professor P. Vis. Als die niet betrouwbaar is ...

Piet Creten is leraar Nederlands en Engels in het Paridaensinstituut in Leuven.

e-mail: piet.creten@overtaal.be